

Een *going concern*-verklaring leidt maar zeer zelden tot een faillissement, blijkt uit een rapport over de rol van de accountant bij bedrijfscontinuïteit. Belangrijk is ook dat een accountant de onafhankelijke rol bewaakt.

TEKST RONALD BRUINS BEELD ISTOCK

Going concern-verklaring leidt maar zelden tot faillissement

De Werkgroep Continuïteit, een samenwerking tussen de NBA, SRA en accountantsorganisaties, onderzocht welke factoren van belang zijn voor het tijdig signaleren van continuïteitsproblemen bij een organisatie. Daarbij is ook gekeken naar de rol van de accountant, als onderdeel van de keten van betrokkenen.

Niet gedeponereerd

Deel één van het onderzoek bestond uit dataonderzoek naar faillissementen in Nederland, in de periode 2012 tot en met 2020. Dit onderzoek werd uitgevoerd door de *Foundation for Auditing Research* (FAR). Liefst 88 procent van de failliete organisaties deponereert voor het laatste boekjaar geen jaarrekening of 403-verklaring binnen de wettelijke termijnen, zo blijkt. Het te laat of niet deponeren van de jaarrekening bij de Kamer van Koophandel kan een belangrijk signaal van discontinuïteit zijn, maar er wordt niet actief op gehandhaafd. Ook bevat 71 procent van de gedeponeerde jaarrekeningen in het jaar voorafgaand aan een faillissement geen expliciete toelichting van het management over de onzekerheid rondom continuïteit.

Als gevolg van het niet-deponeren van een jaarrekening ontbreekt bij 88 procent van de faillissementen ook een controleverklaring voor het boekjaar voorafgaand aan het jaar van faillissement. In de controleverklaringen bij wel gedeponeerde jaarrekeningen is in 63 procent van de gevallen geen materiële onzekerheid over continuïteit (*going concern*-verklaring) of vrijwillig toelichtende paragraaf opgenomen. Dat roept ook vragen op over de alertheid van de accountant.

Geen 'self-fulfilling prophecy'

Als tweede bundelde de werkgroep kennis uit beschikbare (internationale) wetenschappelijke artikelen op het gebied van continuïteit. Daar kwam uit dat het zeer onwaarschijnlijk is dat de *going concern*-verklaring een *self-fulfilling prophecy* wordt. Als een accountant iets zegt over continuïteit, wil dat dus niet zeggen dat de organisatie als gevolg daarvan ook kopje onder gaat. Wel heeft een *going concern*-verklaring effect op de vermogenskostenvoet, de kredietbeoordeling en de aandelenkoers.

Uit de bestudering van wetenschappelijke artikelen kwam ook dat stakeholders meer steunen op vertrouwelijke, van de organisatie verkregen informatie, dan op publiekelijk beschikbare informatie. Uit internationaal onderzoek blijkt verder dat een hogere frequentie van inspecties en eventuele sancties door toezichthouders leidt tot meer *going concern*-verklaringen.

Als derde nam de werkgroep interviews af met diverse stakeholders, van binnen én buiten de sector, om te achterhalen waarom het volgens hen soms 'fout' gaat in de beoordeling van de continuïteit door de accountant. Uit in totaal achttien interviews kwamen liefst 316 observaties. Deze observaties verdeelde de werkgroep in 37 verschillende *root cause*-factoren en uiteindelijk in vier thema's.

De toenemende complexiteit van organisaties en de snelheid en impact van ontwikkelingen neemt toe en vereist voor de beoordeling van de continuïteit diepgaande kennis van de